

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний факультет

«19» червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Міжнародна екологічна безпека**

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: Грушецький Б. П., кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Курс забезпечує ґрунтовне розуміння теоретичних засад і практичних механізмів забезпечення міжнародної екологічної безпеки в умовах глобальних екологічних викликів. Розглядаються сутність, принципи та основні напрями міжнародної екологічної політики, сучасні екологічні загрози, проблеми зміни клімату, втрати біорізноманіття, забруднення довкілля та виснаження природних ресурсів. Аналізуються міжнародно-правові механізми охорони навколишнього середовища, діяльність міжнародних організацій, багатосторонні екологічні угоди та інструменти міжнародного співробітництва у сфері екологічної безпеки. Особлива увага приділяється екологічним аспектам сталого розвитку, впливу воєнних конфліктів на довкілля, екологічній безпеці України в умовах російської агресії, а також перспективам інтеграції державної екологічної політики України до європейського екологічного простору та реалізації міжнародних екологічних стандартів.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	СЗ «Міжнародні відносини»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	15 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	6 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	105 год.	108 год.
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	1/1 год. 1/1 год.	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета: формування у здобувачів вищої освіти комплексу теоретичних і практичних знань, умінь і навичок з питань міжнародної екологічної безпеки та охорони довкілля (дослідження екологічних процесів та екологічне управління суспільними процесами) для застосування у професійній діяльності. Завдання: формування у студентів комплексного раціонального природокористування та системи екологічної безпеки; вивчення системи регулювання міжнародної екологічної безпеки; оволодіння знаннями про зміст і структуру міжнародного механізму охорони навколишнього природного середовища й раціонального використання природних ресурсів в світовій економіці; обґрунтування необхідності адаптації українського національного екологічного законодавства до світових норм, законів та директив, зокрема норм Європейського Союзу.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни: Міжнародні системи та глобальний розвиток, Україна в системі сучасної світової політики, Багатостороння дипломатія і механізми регулювання міжнародних відносин.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.

програмні результати навчання (ПРН):

РН2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Діяльність ключових акторів у сфері міжнародної екологічної безпеки												
Тема 1. Сутність міжнародної екологічної безпеки	18	2	4			12		1	0,5			
Тема 2. Міжнародні організації у сфері охорони навколишнього середовища	20	2	4			14		1	0,5			
Тема 3. Характеристика міжнародного екологічного законодавства	20	2	4			14		0,5	1			
Тема 4. Стратегія сталого розвитку	17	1	2			14		0,5	1			
Разом за змістовим модулем 1	75	7	14			54		3	3		'	'
Змістовий модуль 2. Екологічна безпека в контексті міжнародної діяльності України												
Тема 5. Участь України в міжнародному співробітництві в галузі охорони навколишнього середовища	18	2	4			12		1	0,5			
Тема 6. Політика сталого розвитку в Україні	18	2	4			12		1	0,5			
Тема 7. Реформування українського законодавства з урахуванням екологічних стандартів ЄС	20	2	4			14		0,5	1			
Тема 8. Запровадження	19	2	4			13		0,5	1			

системи екологічного менеджменту і аудиту в Україні												
Разом за змістовим модулем 2	75	8	16			51		3	3			
Усього годин	150	15	30			105		6	6			

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність міжнародної екологічної безпеки	2
2	Міжнародні організації у сфері охорони навколишнього середовища	2
3	Характеристика міжнародного екологічного законодавства	2
4	Стратегія сталого розвитку	1
5	Участь України в міжнародному співробітництві в галузі охорони навколишнього середовища	2
6	Політика сталого розвитку в Україні	2
7	Реформування українського законодавства з урахуванням екологічних стандартів ЄС	2
8	Запровадження системи екологічного менеджменту і аудиту в Україні	2
	Разом	15

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність міжнародної екологічної безпеки	4
2	Міжнародні організації у сфері охорони навколишнього середовища	4
3	Характеристика міжнародного екологічного законодавства	4
4	Стратегія сталого розвитку	2
5	Участь України в міжнародному співробітництві в галузі охорони навколишнього середовища	4
6	Політика сталого розвитку в Україні	4
7	Реформування українського законодавства з урахуванням екологічних стандартів ЄС	4
8	Запровадження системи екологічного менеджменту і аудиту в Україні	4
	Разом	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність міжнародної екологічної безпеки	12
2	Міжнародні організації у сфері охорони навколишнього середовища	14
3	Характеристика міжнародного екологічного законодавства	14
4	Стратегія сталого розвитку	14
5	Участь України в міжнародному співробітництві в галузі охорони навколишнього середовища	12
6	Політика сталого розвитку в Україні	12
7	Реформування українського законодавства з урахуванням екологічних стандартів ЄС	14
8	Запровадження системи екологічного менеджменту і аудиту в Україні	13
	Разом	105

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- доповіді з семінарських робіт;
- доповіді з самостійної роботи;
- презентації;
- захист курсової роботи;
- участь у дискусії.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти
- ділова гра;
- інші види.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1.		
Лекція 1	РН2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини	5
Семінарська робота 1		10
Лекція 2		5
Семінарська робота 2		10
Лекція 3		5
Семінарська робота 3		10
Лекція 4		5
Семінарська робота 4		10
Самостійна робота 1		20
Модульна контрольна робота 1		20
Всього за модулем 1		100
Модуль 2.		
Лекція 5	РН2. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини	5
Семінарська робота 5		10
Лекція 6		5
Семінарська робота 6		10
Лекція 7		5
Семінарська робота 7		10
Лекція 8		5
Семінарська робота 8		10
Самостійна робота 2		20
Модульна контрольна робота 2		20
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота		(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із

академічної доброчесності	використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові та веб-посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3825>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Авраменко Н. Л. Екологічна безпека : навч. посіб. Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. 340 с.
2. Білоконь М. В. Міжнародно-правовий механізм забезпечення екологічної безпеки в Україні в умовах воєнного стану. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. 2023. № 2.
3. Екологічна безпека в умовах сталого розвитку: колективна монографія / Х.С. Мітюшкіна, О.М. Пастернак, В.В. Іванова, І.В. Петрик та ін.; за заг. ред. Х.С. Мітюшкіної. Київ: МДУ, 2024. 206 с.
4. Екологічна та біологічна безпека України: колективна монографія / за науковою редакцією О.І. Дребот, А.І. Парфенюк. Київ:Видавництво НУБіП України, 2022. 322 с.
5. Уваркіна О. В., Ананьїн В. О., Гангал А. В. та ін. Екологічна безпека : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 382 с.
6. Buongiorno M. F., Casini E., Manciuilli A. (eds.). The Challenge of Environmental Security in the Euro-Mediterranean Region: Strategic Implications, Crisis Management, and Technological Applications. Cham : Springer, 2025.
7. Clack T., Meral Z., Selisny L. (eds.). Climate Change, Conflict and (In)Security: Hot War. London ; New York : Routledge, 2024. 402 p.
8. Floyd R., Matthew R. A. (eds.). Environmental Security: Approaches, Issues and Actors. 2nd ed. London ; New York : Routledge, 2026. 292 p.
9. Goldberg M. Climate Security: The Role of Knowledge and Scientific Information in the Making of a Nexus. London ; New York : Routledge, 2024. 194 p.
10. Ratuva S., Alda-Fernández M., Gharbaoui D., Kataoka M. (eds.). Rethinking Climate Change, Security and Politics. Singapore : Palgrave Macmillan, 2025. 540 p.
11. Wolfberg A. Climate Security Intelligence: From Knowledge Transfer to Co-Creation. Cham : Springer, 2025. 436 p.